

УДК 336.143.2(477):330.131.7

Людмила САФОНОВА
Надія СТЕПАНЮК

РИЗИКИ БЮДЖЕТНОГО ФІНАНСУВАННЯ В УКРАЇНІ: ЧИННИКИ ТА ШЛЯХИ МІНІМІЗАЦІЇ

Виокремлено чинники ризиків бюджетного фінансування у розрізі його учасників. Проаналізовано ризики бюджетного фінансування, пов'язані з виконанням своїх функцій головними розпорядниками бюджетних коштів, органами Міністерства фінансів України, Державної казначейської служби України та Державної аудиторської служби України. Подано авторське визначення поняття “ризики бюджетного фінансування”. Запропоновано шляхи мінімізації ризиків бюджетного фінансування.

Ключові слова: бюджетні ризики, ризики бюджетного фінансування, чинники ризиків бюджетного фінансування, бюджетні правопорушення, мінімізація ризиків.

Людмила САФОНОВА, Надежда СТЕПАНЮК

Теоретические основы формирования бюджетных расходов

Выделены факторы рисков бюджетного финансирования в разрезе его участников. Проанализированы риски бюджетного финансирования, связанные с выполнением своих функций главными распорядителями бюджетных средств, органами Министерства финансов Украины, Государственной казначейской службы Украины и Государственной аудиторской службы Украины. Представлено авторское определение понятия “риски бюджетного финансирования”. Предложены пути минимизации рисков бюджетного финансирования.

Ключевые слова: бюджетные риски, риски бюджетного финансирования, факторы риска бюджетного финансирования, бюджетные правонарушения, минимизация рисков.

Liudmyla SAPHONOVA, Nadiia STEPANIUK

Budget funding risks in Ukraine and ways of minimizing factors

Introduction. *One of the most important and most urgent task of improving budget management in Ukraine is timely identification of budgetary risks and ensure its effective management. The management of budget risks, including budget funding risks requires first of all, studying factors of their occurrence and identifying ways to minimize them.*

Purpose. *The purpose of the article is to distinguish risk factors of budget funding and determining ways to minimize them.*

Results. *Based on the author's definition of “budget funding risks” factors of budget funding risks in terms of its participants are singled. The factors of budget funding risks associated*

with the performance of its functions by the main managers of budget funds, by the Ministry of Finance of Ukraine, by the State Treasury Service of Ukraine and by the State Audit Service of Ukraine are analyzed. The main ways of minimizing risks are offered.

Conclusion. *The factors of budget funding risks that were singled create the probability of adverse situations and negative results. In our opinion, the main way to minimize budget funding risks is compliance by all participants of the provisions of existing legal acts that govern the order of execution of expenditure part of the budget. Also we offer to develop and approve the Order regarding the “Budget funding risks: definition, classification, factors and ways of minimizing” at the Ministry of Finance of Ukraine.*

Keywords: *budget risks, risks of budget financing, risks factors of budget financing, budget offenses, minimization of risks.*

JEL Classification: H61.

Постановка проблеми. У постіндустріальну добу державі для виконання основних функцій, відповідно до суспільного договору, необхідний достатній обсяг фінансових ресурсів. Як відомо, більша частина фінансових ресурсів зосереджена у бюджеті. Протягом 20-ти останніх років в Україні пильну увагу приділяють бюджетному менеджменту. Підтвердженням цього є включення до статті 2 Бюджетного кодексу України поняття “управління бюджетними коштами” та його визначення.

Одним із найважливіших і найактуальніших завдань вдосконалення бюджетного менеджменту в Україні є своєчасне виявлення бюджетних ризиків і забезпечення ефективного управління ними. Вирішення цього завдання позитивно вплине на формування та виконання бюджету, а отже, надходження доходів у повному обсязі відповідно до планових показників та фінансування видатків бюджету. Управління бюджетними ризиками, ризиками бюджетного фінансування в тому числі, потребує, насамперед, вивчення чинників їх виникнення та визначення шляхів їх мінімізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні засади бюджетного фінансування у свої працях досліджують

вітчизняні науковці, серед яких: В. Базилевич, О. Василик, В. Дем’янишин, Н. Дєєва, Є. Малік, Л. Осипчук, В. Опарін, А. Стівчастий, В. Федосов, С. Юрій та інші.

Низка аспектів щодо ризиків бюджетного фінансування висвітлена в науково-практичних роботах: С. Булгакової, В. Вітлінського, І. Луніної, В. Федосова та С. Юрія.

На увагу заслуговують праці щодо ризиків казначейського обслуговування бюджетів: Ю. Голинського та І. Петліна.

Мета статті полягає у виокремленні чинників виникнення ризиків бюджетного фінансування та визначенні шляхів їх мінімізації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Очевидним є той факт, що бюджетні ризики можуть виникати і виникають на всіх стадіях бюджетного процесу. Третьою із чотирьох стадій бюджетного процесу, визначених статтею 19 Бюджетного кодексу України, є виконання бюджету [1], включаючи внесення змін до Закону “Про Державний бюджет України” (рішення про місцевий бюджет). Саме на цій стадії бюджетного процесу можна виправити ті недоліки, які мали місце на попередніх стадіях.

Статтею 43 Бюджетного кодексу України визначено, що при виконанні держав-

ного бюджету і місцевих бюджетів застосується казначейське обслуговування бюджетних коштів, на основі ведення єдиного казначейського рахунку, відкритого у Національному банку України [1].

Статтю 46 Бюджетного кодексу України затверджено стадії виконання бюджету за видатками та кредитуванням, а саме:

- 1) встановлення бюджетних асигнувань розпорядникам бюджетних коштів на основі та в межах затвердженого розпису бюджету;
- 2) затвердження кошторисів, паспортів бюджетних програм (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі), а також порядків використання бюджетних коштів;
- 3) взяття бюджетних зобов'язань;
- 4) отримання товарів, робіт і послуг;
- 5) здійснення платежів відповідно до взятих бюджетних зобов'язань;
- 6) використання товарів, робіт і послуг для виконання заходів бюджетних програм;
- 7) повернення кредитів до бюджету (щодо кредитування бюджету) [1].

П'ята стадія виконання бюджету за видатками та кредитуванням забезпечує здійснення платежів, відповідно до взятих бюджетних зобов'язань, що становить основний зміст бюджетного фінансування [2]. При цьому ризики бюджетного фінансування можуть негативно вплинути на виконання функцій державою.

Спираючись на думку авторського колективу підручника "Бюджетна система" за науковою редакцією професорів В.М. Федосова і С.І. Юрія щодо визначення поняття "бюджетні ризики" [3, с. 725–726] та авторського визначення поняття "бюджетне фінансування", під ним розуміємо:

– по-перше, – сукупність грошових відносин, пов'язаних з розподілом і використанням коштів централізованого фонду держави, бюджету;

– по-друге, – порядок безповоротного та безоплатного перерахування коштів з рахунку бюджету на рахунки розпорядників і одержувачів бюджетних коштів на раніше затверджені цілі, відображені в законі про Державний бюджет України та відповідних рішеннях про місцевий бюджет.

"Ризики бюджетного фінансування" пропонуємо трактувати як складову бюджетних ризиків, яка передбачає їх розгляд як такої бюджетної ситуації, коли зменшується обсяг і якість надання послуг". Запропоноване визначення поняття "ризики бюджетного фінансування" дає змогу стверджувати, що чинниками такої ситуації можуть бути прогалини організаційного, законодавчого і фінансового характеру. Безумовно, ці три групи чинників необхідно розглядати комплексно і тільки тоді управління ризиками бюджетного фінансування досягне своєї мети.

Ми ж зосередимося на чинниках організаційного характеру. Від налагодженої організації бюджетного фінансування залежить результат виконання бюджету.

Пропонуємо виокремити чинники ризиків бюджетного фінансування у розрізі його учасників. З одного боку, це – чинники, пов'язані з виконанням своїх функцій головними розпорядниками бюджетних коштів, з іншого – органами Міністерства фінансів України, Державної казначейської служби України, Державної аудиторської служби України, а також банківськими установами.

Функції головних розпорядників бюджетних коштів визначені у пункті 5 статті 22 Бюджетного кодексу України. Їх перелік значно розширено в зв'язку із запровадженням в практику програмно-цільового методу при формуванні бюджету [1; 4]. Аналіз практичної реалізації функцій головних розпорядників бюджетних коштів дав змогу виокремити можливі чинники ри-

зиків бюджетного фінансування протягом бюджетного періоду, а саме:

- несвоєчасне затвердження кошторисів розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня;

- неякісна підготовка паспортів бюджетних програм і несвоєчасність їх подання на затвердження;

- незабезпечення ефективного і цільового використання бюджетних коштів;

- неналежна організація і координація роботи головних розпорядників бюджетних коштів і розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня;

- відсутність дієвого контролю за взяттям бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня та одержувачами бюджетних коштів і витрачанням ними бюджетних коштів;

- помилки в обліку виконання бюджету за видатками, які в свою чергу впливають на якість складання звітності [1; 5; 6; 7; 8].

З метою визначення чинників ризиків бюджетного фінансування, що пов'язані з діяльністю фінансових органів, проаналізуємо їх функції, які визначені нормативно-правовими актами [9, 10, 11].

До чинників ризиків бюджетного фінансування, які пов'язані з виконанням функцій органами Міністерства фінансів України, пропонуємо віднести:

- порушення термінів доведення бюджетного розпису та змін до нього органам казначейства;

- порушення термінів погодження кошторисів головних розпорядників бюджетних коштів і неякісна перевірка розрахунків у кошторисі;

- необґрунтована відмова у затвердженні паспорту бюджетної програми головним розпорядником бюджетних коштів;

- дозвіл на необґрунтований перерозподіл бюджетних коштів (асигнувань) у сис-

темі головного розпорядника бюджетних коштів протягом бюджетного періоду;

- відсутність пояснювальної записки до місячного звіту про виконання Державного бюджету України [1; 7; 8].

Для виокремлення можливих чинників ризиків бюджетного фінансування, які пов'язані з діяльністю органів Державної казначейської служби України, введемо поняття “процедури”. Практика функціонування та застосування визначених стадій виконання Державного бюджету України за видатками і кредитуванням вказує на необхідність у запровадженні певних процедур, які конкретизували б та деталізували їх зміст. У фаховій літературі та законодавчих актах визначення поняття “процедури” в казначейському обслуговуванні державного бюджету за видатками – відсутнє. Пропонуємо авторське визначення поняття “процедури”. Це – взаємопов'язані послідовні дії учасників бюджетного фінансування, що забезпечують здійснення видатків бюджету за всіма стадіями. До них відносимо у логічній послідовності:

- формування єдиної бази даних мережі розпорядників та одержувачів бюджетних коштів;

- формування зведених показників територіальних кошторисів та зміни до них;

- взяття бюджетних зобов'язань;

- відкриття асигнувань загального фонду державного бюджету України:

- за захищеними видатками державного бюджету;

- за незахищеними видатками державного бюджету;

- відкриття асигнувань спеціального фонду державного бюджету;

- спрямування відкритих асигнувань на території;

- коригування відкритих асигнувань;

- здійснення платежів [6].

Державна казначейська служба України функціонує з 1995 року, за роки свого існуван-

ня значно розширені повноваження та функції органів казначейства щодо обслуговування державного бюджету за видатками. До чинників ризиків бюджетного фінансування, пов'язаних з виконанням функцій органами казначейської служби, пропонуємо віднести:

- несвоєчасне доведення до розпорядників бюджетних коштів даних бюджетного розпису та змін до нього;

- несвоєчасне виявлення факта невідповідності кошторисів і розпису бюджету розпорядників бюджетних коштів;

- недотримання термінів формування єдиного реєстру та мережі розпорядників і одержувачів бюджетних коштів;

- здійснення платежів без відповідно взятих бюджетних зобов'язань;

- дозвіл на проведення платежів за документами, які підтверджують нецільове використання бюджетних коштів;

- затримки у встановленні графіків для розпорядників бюджетних коштів щодо підготовки та подання кварталних і річних звітів;

- порушення термінів подання звітів про виконання Державного бюджету України, місцевих бюджетів і зведеного бюджету України органам законодавчої і виконавчої влади [1; 5; 6; 7; 8].

Ризики, що виникають під впливом викремлених чинників, мінімізовано під час контрольних заходів, що проводять органи казначейства, а саме при попередньому (в процесі взяття або реєстрації зобов'язань, фінансових зобов'язань) і поточному контролі (при прийнятті до виконання платіжних доручень) за цільовим спрямуванням бюджетних коштів. У табл. 1 подано кількість і суми виявлених порушень бюджетного законодавства у розрізі державного бюджету і місцевих бюджетів.

Дані табл. 1 свідчать про значну кількість порушень бюджетного законодавства, що допускають розпорядники й одержувачі коштів державного бюджету та місцевих бюджетів.

Проте чіткої тенденції щодо кількості і сум порушень протягом визначеного періоду не спостерігається. Однак контрольні заходи органів казначейства попереджують нецільове використання бюджетних коштів. При цьому оформлене попередження про неналежне виконання бюджетного законодавства не відбирає у розпорядника або одержувача бюджетних коштів право на отримання бюджетних коштів шляхом надання виправленого пакету документів. Стверджуємо, що обсяги видатків, щодо яких були оформлені попередження про неналежне виконання бюджетного законодавства, свідчать про можливі втрати бюджету, що в свою чергу призводить до зменшення запланованих показників видатків, які на сьогоднішній день є заниженими відповідно до реальних потреб.

У процесі бюджетного фінансування, відповідно до Закону України "Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні" від 26 січня 1993 №2939-12 та Постанови Кабінету Міністрів України "Про утворення Державної аудиторської служби України" від 28 жовтня 2015 року № 43, органи Державної аудиторської служби України здійснюють контроль за цільовим використанням бюджетних коштів.

Встановлення органами аудиторської служби фактів нецільового використання вже освоєних бюджетних коштів сприяє взаємодії між учасниками бюджетного фінансування, а саме: своєчасний обмін інформацією про бюджетні правопорушення між Державною аудиторською службою України та Державною казначейською службою України.

До основних чинників ризиків бюджетного фінансування, які пов'язані з виконанням функцій Державною аудиторською службою України, пропонуємо віднести:

- недотримання положень нормативно-правових актів щодо методики проведення контрольних заходів;

Таблиця 1
Порушення бюджетного законодавства розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, попереджені в результаті контрольних заходів органів Державної казначейської служби України*

Види порушень	Роки											
	2011		2012		2013		2014		2015			
	К-ть порушень, од.	Сума, млн. грн.	К-ть порушень, од.	Сума, млн. грн.	К-ть порушень, од.	Сума, млн. грн.	К-ть порушень, од.	Сума, млн. грн.	К-ть порушень, од.	Сума, млн. грн.	К-ть порушень, од.	Сума, млн. грн.
Державний бюджет												
У процесі взяття або реєстрації зобов'язань, фінансових зобов'язань	3262	1033,6	2015	686,4	2938	1856,3	2587	1103,5	2186	1992,9		
При прийнятті до виконання платіжних доручень	1057	603,3	564	41,1	703	13,0	388	86,9	138	105,6		
Місцеві бюджети												
У процесі взяття або реєстрації зобов'язань, фінансових зобов'язань.	9331	1201,9	5166	837,3	8927	1419,2	7940	1181,7	8084	1552,4		
При прийнятті до виконання платіжних доручень	2344	47,0	1187	52,0	909	22,5	803	24,5	604	28,6		
Всього	15994	2885,8	8932	1616,8	13477	3311,0	11718	2396,6	11012	3679,5		

* Складено на основі: [12; 13].

– приховування порушень законодавства без подальшої передачі відповідних документів правоохоронним органам;

– недотримання термінів подачі звітів про узагальнені результати контролю за дотриманням бюджетного законодавства відповідними органам законодавчої і виконавчої влади [1; 11].

У табл. 2 показані результати контрольних заходів Державної аудиторської служби України щодо нецільового використання бюджетних коштів. Вони свідчать про неналежний контроль за цільовим спрямуванням бюджетних коштів як органами казначейства, так і розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів у процесі здійснення видатків. При цьому простежується позитивна тенденція щодо зменшення кількості бюджетних установ і організацій та обсягів нецільового використання бюджетних коштів.

Виокремлені чинники ризиків бюджетного фінансування “створюють ймовірність несприятливих ситуацій і негативних результатів” [3, с. 726]. Негативним результатом при цьому є недовиконання планових показників видатків бюджету та нецільове їх використання. До несприятливих ситуацій відносимо:

– затримка у часі перерахування коштів із бюджету;

– перерахування коштів не у повному обсязі;

– здійснення платежів не за цільовим спрямуванням;

– непропорційність у фінансуванні протягом бюджетного року (найбільші обсяги бюджетного фінансування спостерігаються в останньому кварталі року, що підтверджено даними: 2011 р. – 31,1%; 2012 р. – 31,8%; 2013 р. – 29,0%; 2014 р. – 30,4%; 2015 р. – 36,3%). Левова частка із яких припадає на грудень.

Висновки. Основним шляхом мінімізації ризиків у бюджетному фінансуванні вважаємо дотримання всіма учасниками бюджетного фінансування положень діючих нормативно-правових актів, які регламентують порядок виконання видаткової частини бюджету. На нашу думку, на сьогодні вони є досить відпрацьованими.

Слушною є пропозиція щодо функціонування такого бюджетного розпису, який передбачав би пропорційне фінансування протягом усього бюджетного періоду.

Пропонуємо розробити і затвердити на рівні Міністерства фінансів України наказ щодо ризиків бюджетного фінансування за такими структурними елементами: визначення, класифікація, чинники виникнення та шляхи мінімізації.

Таблиця 2

Дані про кількість бюджетних установ, організацій та сум нецільового використання бюджетних коштів, виявлених під час ревізій Державної аудиторської служби України.

Показники	Роки				
	2011	2012	2013	2014	2015
Кількість бюджетних установ і організацій, в яких проведено ревізії, од.	8 001	5 289	3 896	4 105	2 082
Кількість бюджетних установ і організацій, в яких виявлені факти нецільового використання бюджетних коштів, од.	1 299	607	627	414	330
Виявлено нецільове використання бюджетних коштів, млн. грн.	188,2	112,4	115,1	70,0	76,1

Складено на основі [14].

Список використаних джерел

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456 – VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

2. Родионова В.М. Финансы / В.М. Родионова, Ю.Я. Вавилов, Л.И. Гончаренко и др. ; под ред. В.М. Родионовой. – М. : Финансы и статистика, 1995. – 432 с.

3. Федосов В.М. Бюджетна система : підруч. / за наук. ред. В.М. Федосова, С.І. Юрія. – К. : Центр учбов. літератури ; Тернопіль : Екон. думка, 2012. – 871 [1] с.

4. Бюджетний кодекс України від 21.06.2001 р. 2542 – III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2542-14/page2>;

5. Наказ Міністерства фінансів України “Про затвердження Порядку казначейського обслуговування державного бюджету за витратами” від 24.12.2012 р. № 1407 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0130-13/print1446805699670071>

6. Наказ Міністерства фінансів України “Про затвердження Порядку формування Єдиного реєстру розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів” від 22.12.2011 р. № 1691 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0033-12> ;

7. Наказ Міністерства фінансів України “Про паспорти бюджетних програм” від 29.12.2002 р. № 1098 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0047-03>;

8. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ” від 28.02.2002 р. №228 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/228-2002-п>

9. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Положення про Міністерство фінансів України” від 20.08.2014 р. № 375 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-п> ;

10. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Положення про Державну казначейську службу України” від 25.04.2015 р. № 215 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-п>

11. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Положення про Державну аудиторську службу України” від 03.02.2016 р. № 43 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/43-2016-п>

12. Опарін В.М. Інновації у фінансовій сфері : монографія / В.М. Опарін, Т.В. Паєнтко, В.М. Федосов та ін. – К. : КНЕУ, 2013. – 444 [4] с.

13. Державна казначейська служба України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index>

14. Державна аудиторська служба України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>

References

1. Biudzhetniy kodeks Ukrainy vid 08.07.2010 № 2456 – VI [Budget Code of Ukraine] (2010, July, 8). Available at: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.

2. Rodionova, V.M., Vavilov, Yu.Ya., Honcharenko, L.I. (1995). *Finansyi [Finance]*. (V.M. Rodionova, Eds.). Moscow [in Russian].

3. Fedosov, V.M., Yuriy, S.I. (2012). *Biudzhetna systema [Budget system]* Kyiv: Tsentr uchbov. literatury; Ternopil: Ekon. dumka [in Ukrainian].

4. Biudzhetniy kodeks Ukrainy vid 21.06.2001. № 2542. – III [Budget Code of Ukraine]. (2001, June, 6). Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2542-14/page2>[in Ukrainian].

5. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy “Pro zatverdzhennia Poriadku kaznacheyskoho obslughovuvannia derzhavnogo biudzhetu za vytratamy” vid 24.12.2012. №1407 [On approval of the treasury of the state budget expenditure]. (2012, December, 24). Available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0130-13/print1446805699670071> [in Ukrainian].

6. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy "Pro zatverdzhennia Poriadku formuvannia edynoho re-estru rozporiadnykiv biudzhetnyh koshtiv ta oderzhuvachiv biudzhetnyh koshtiv" vid 22.12.2011 № 1691 [On approval of the Single Registry of spending units and recipients of budget funds]. (2011, December, 22). Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0033-12>.
7. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy "Pro pasporty biudzhetnyh program" vid 29.12.2002. № 1098 [On the passports of budget programs]. (2002, December, 29). Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0047-03>[in Ukrainian];
8. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy "Pro zatverdzhennia Poriadku skladannia, rozhliadu, zatverdzhennia ta osnovnyh vymoh do vykonannia koshtorysiv biudzhetnyh ustanov" vid 28.02.2002. № 228 [On approval of the drafting, review, approval and basic requirements for the implementation of estimates of budgetary institutions]. (2002, January, 28). Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/228-2002-n>.
9. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy "Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Ministerstvo finansiv Ukrainy" vid 20.08.2014. № 375 [On approval of the Ministry of finance of Ukraine]. (2014, August, 8). Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-n>.
10. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy "Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Derzhavnu kaznacheysku sluzhbu Ukrainy" vid 25.04.2015. № 215 [On approval of the state treasury service of Ukraine]. Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-n>.
11. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy "Pro zatverdzhennia Polozhennia pro derzhavnu audytorsku sluzhbu Ukrainy" vid 02.03.2016. № 43 [On approval of the state audit service of Ukraine]. (2016, March, 2). Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/43-2016-n>.
12. Oparin, V.M., Paentko, T.V., Fedosov, V.M. (2013). *Innovatsii u finansovyi sferi [Innovations in the financial sector]* Kyiv: KNEU [in Ukrainian].
13. Derzhavna kaznacheyska sluzhba Ukrainy [State treasury service of Ukraine]. Available at: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index>.
14. Derzhavna audytorska sluzhba Ukrainy [State audit service of Ukraine]. Available at: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>.

Стаття надійшла до редакції 14.02.2017.